

Díky bohyním věřím na magii

Vydala dva romány a hned se zařadila mezi nejtalentovanější české spisovatelky. Přitom její život by vystačil na vlastní knihu – vyrůstala s otcem alkoholikem, ve třinácti skončila v nemocnici po autohavárii a v sedmnácti projela s kamarádkou Evropu. Potají.

TEXT: KRISTINA KOMŮRKOVÁ

FOTO: PETRA PIKKELOVÁ

Ve své poslední knize Žítkovské bohyně popisuje osudy žen, které žily v bělokarpatkých kopcích, hlavně kolem Žítkové, věnovaly se magii a lidé se za nimi sjížděli zdaleka. Dokázaly léčit, věštit, oddálit bouřku, přivábit milence... Během druhé světové války se o ně zajímalo i tzv. He-xen-Sonderkommando, které zřídil Heinrich Himmler. Místní jsou dokonce dodnes přesvědčeni, že tento nacistický pohlavár si do Žítkové přijel pro věštbu. Komunismus tradici bobování zničil.

Kterou ze schopností žítkovských bohyní byste chtěla být obdařená?

K. T.: Vidět do člověka. Umět vyčíst z jeho chování, co prožil, jaký je. Ale kdybych myslela na přivýdělek, tak úspěch bych měla spíš s milostnou magií čili přičarovat ženě jejího vytoženého muže. Kvůli ní za bohyněmi na Kopanice běhávala děvčata skutečně zdaleka.

Věříte na magii?

K. T.: Před třemi lety bych vám odpověděla, že rozhodně ne. Byla jsem pragmatická, racionální. Jenže psaní o bohyních mi změnilo smýšlení o životě. Tomu kouzlu a atmosféře kolem nich jsem podlehla. Setkala jsem se s řadou lidí, kterým bohyně pomohly. Takže jsem teď víc náchylná věřit věcem mezi nebem a zemí. Ale má to své hranice, pořád Volejte věštcí po nocích nesledují (*smích*).

Nechala byste si od bohyní vyložit, co vás čeká?

K. T.: O tom nechci nic vědět. Jsem citlivá, rozhodilo by mě to. A nedovedu si představit, jak bych zareagovala, kdybych se dozvěděla něco špatného. Ale bohyně měly pravidlo, že o těžké nemoci a smrti lidem

neřikaly. Spíš je naváděly, čeho se mají vyvarovat.

V čem vás bohyně ještě změnily?

K. T.: Propadla jsem bylinkám. Jezdila jsem do Bílých Karpat a chodila tam po kopcích s bylináři a učila se, která bylina je na co. Nejsem kovaná babka kořenářka, ale udělala jsem velký pokrok. Sbíráám, suším, a když je nám zle, tak doma pijeme různé odvary.

Ve své knize píšete i o bohyních, které provozovaly černou magii. Neměla jste strach tohle téma načínat?

K. T.: Bála jsem se rozkrývat jejich osudy a psát o špatných věcech, kterých se dopustily – dokonce zaříkávaly lidi, aby zemřeli. Když jsem psala o jedné z nich, skolil mě bakteriální zánět plic. Čtrnáct dní jsem měla horečky. Nemohla jsem spát, potila litry vody, strašně jsem zhubla. Byla jsem vyřízená. Doktoři nevěděli, co mi je. Až když jsem místo pravého jména té bohyně použila pseudonym, tak mi doktorka určila správnou diagnózu, nasadila správné prášky a do týdne bylo všechno dobré.

Myslíte, že mrtvá bohyně posílá takhle ze záhrobí virózy?

K. T.: To určitě ne (*smích*). Tyhle věci vycházejí ze sugesce, s níž právě bohyně uměly skvěle pracovat. Až mě tehdy vyděsilo, jak úzce psychika souvisí s tělesnem, co všechno se dokáže sepnout v hlavě a jaké to má následky.

Bohyně na kopcích okolo Kopanic žily po staletí. Přežily inkvizici, nacismus a udolal je až komunismus. Proč zrovna ten?

K. T.: Učení bohyně se předávalo z matky na dceru. A komunisté těm ženám začali vyhrožovat špatnými kádrovými posudky, že neseženou práci a to jejich bohování odnesou i další generace. Jejich dcerám přišlo snažší a lepší stát se prodavačkou v Jednotě, bydlet v nové bytovce než kdesi na samotě v letité chalupě. Navíc v 70. letech slavila socialistická medicína úspěchy, léčitelství lidem přišlo směšné, inklinovali k modernímu světu plnému techniky. Poslední bohyně tak byla Irma Gabrhelová, která zemřela v roce 2001. Měla dceru Štefinu, se kterou jsem se krátce setkala, ale o bohování se mnou nechtěla mluvit. Paradoxně měla pohřeb v den, kdy jsem na Žitkově na konci června měla čtení. I ona, stejně jako i jiné bohyně, zemřela tragickou smrtí. Prý ji ubil některý z jejich klientů...

V Bílých Karpatech jste strávila několik týdnů. O tamějších lidech se mluví jako o tvrdáčích, kteří si ve sporu klidně podpálí chalupu. Jsou opravdu takoví?

K. T.: Jela jsem tam se stejnými zkazkami: že jsou tvrdí, zemítí, není radno se s nimi hádat, protože hned vytahují nože, vzděla-

knížku nedopíšu. Takže kroj s vlastními výšivkami mít nebudu.

U předchozí knihy Vyhnání Gerty Schnirch jste se vydala na noční pochod, stejný, jaký absolvovali po válce brněňští Němci. Nestačilo použít fantazii?

K. T.: Nestačilo, detaily cesty bych si nevymyslela. Musela jsem zjistit, za jak dlouhou dobu se hrdinka dostala do míst, kde byla v Leducích studna s nakaženou vodou, v kterých místech pochodu byla, když ráno začali zpívat ptáci, jak se Gerta cítila, když šla s těžkým batohem a s kočárkem ve tmě... Zorganizovali jsme ten pochod s kamarádem historikem Davidem Kovaříkem. Nakonec se sešlo asi padesát lidí, přišli i pamětníci. Kdybych ten pochod nezažila, nepředstavila bych si tu stísněnost, ten neklid lidí, kteří unaveně jdou neznámou krajinou a nikdo neví, co je čeká.

Máte nějaké rituály při psaní?

K. T.: Potřebuju jen ticho, klid, zelený čaj a počítač – to je všechno. Pak píšu

VĚŘÍM TOMU, ŽE KDYBY ČLOVĚK PSAL INTENZIVNĚ NĚKOLIK LET, TAK SE Z TOHO ZBLÁZNÍ

nost u nich nemá respekt, protože tam není potřeba, pije se tam ve velkém... Potvrdilo se mi jen to poslední. Z žádné domácnosti jsem nemohla odejít, dokud jsem do sebe nekopla tři čtyři panáky. Ale jinak jsou tam lidé strašně srdeční, příjemní a pohostinní.

MOJE RODINA, TO JE ŽENSKÝ GANG

Vydala jste dva romány a napsání každého vám zabralo tři roky. Rychleji to neumíte?

K. T.: Vím, že je to dlouhá doba, ale nechci ubírat na kvalitě a dělat kompromisy. Naštěstí se živím ještě kurátorským výstav, takže nemusím psát pro peníze, tudíž rychle. Obě knížky měly reálný historický základ, a než jsem je začala psát, objížďala jsem archivy, navštěvovala pamětníky a pátrala jsem po zajímavostech. Mám v sobě badatelskou touhu, že v archivech je cosi, co nikdo ještě neobjevil. A je pravda, že párkrát jsem do toho hrobového ticha, které tam je, nadšeně vykřikla. To bylo například ve chvíli, když jsem našla záznam, že se bohyně spolu popraly.

Hodně si zakládáte na osobních prožitcích. Při bohyních jste si přý vyšívala kroj. Už ho máte hotový?

K. T.: To je strašně pracná věc! Začala jsem čelenkou, nejmenším dílem, a vyšít ji mi trvalo sedm týdnů. Trávila jsem tím každou volnou chvíli. Ale pak jsem si uvědomila, že kdybych ho měla vyšít celý, nikdy tu

třeba deset hodin. Jsem do toho pohroužená, nevnímám okolní svět, v hlavě mi běží děj a já ho zaznamenávám. Občas se pak stane, že přítel stojí dvacet minut za zamčenými dveřmi, s kuřecími řízký v igelitce a čeká, než dopíšu, vynořím se z tranzu a odemknu mu. Jenže co chcete dělat, když máte zrovna rozepsanou scénu, ve které vám vraždí postavu? Když to nenapíšete z jedné vody, navždycky ztratíte nit. A nechat vraha se vztyčenou rukou s nožem a jít smažit řízký? Nesmysl. Ale možná svými postavami někdy žiju přespříliš. Stalo se mi, že jsem se vzbudila při bouřce a křičela jsem, že nás bombardují. To jsem psala o Gertě a zrovna jsem popisovala nálety na Brno. Věřím tomu, že kdyby člověk psal intenzivně několik let, tak se z toho zblázní. Přítel už teď říká, že mi hrabe (*smích*).

Píšete o silných ženských osudech.

Je to ovlivněné tím, že jste vyrůstala se třemi sestrami?

K. T.: Určitě, rozumíme si, stejně tak mám perfektní vztah s maminkou. Jsme takový ženský gang. Ale zpočátku jsem se bála, že ženské hrdinky budou kámen úrazu, že mužští čtenáři neradi čtou příběh viděný ženskýmá očima. Naštěstí mám dojem, že mým vrstevníkům už to nevadí tolik jako starší generaci mužů, ta je nějak zvláště machisticky kovaná.

VIZITKA

Kateřina Tučková (31) se narodila v Brně, dětství prožila v Moutnici a Kuřimi.

● *Vystudovala dějiny umění a český jazyk a literaturu. V současnosti dopisuje dizertační práci.*

● *V roce 2004 založila projekt ARSkontakt – každoroční výstavu pro mladé malíře, a o dva roky později začala pracovat jako kurátorka. Realizovala výstavy např. v Mnichově či NY.*

● *Napsala několik odborných publikací.*

● *Vydala novelu Montespaniáda (2006), za román Vyhánění Gerty Schnirch (2009) získala čtenářskou cenu Magnesia Litera. Letos vyšly její Žitkovské bohyně.*

● *Je svobodná.*

I mezi spisovateli dominují muži. Když si prolistujete učebnice literatury, ženské autorky spočtete na prstech. Mají to spisovatelky těžší?

K. T.: Dřív pochopitelně ano, souviselo to s možnostmi jejich vzdělání a se silně předurčenou rodinnou rolí. Ale v posledních letech jich dost přibylo. Co ale pořád ještě počítuji, je podceňování. Jsem ženská autorka, vynáším ženské příběhy a to je pro tu starší generaci mužů svým způsobem méněcenné. Pro ně jsem jako autorka na druhé koleji. Recenzent P. A. Bílek mě dokonce poslal k plotně a švestkovým knedlíkům, zřejmě měl dojem, že tam budu platnější. To ale nevěděl, že já jsem schopná připálit i čaj.

Píšete, jste kurátorka výstav, dopisujete dizertaci z dějin umění. Nudíte se někdy?

K. T.: To už se mi léta nestalo. Ale všechno, co dělám, mě baví, takže se mi vlastně volný čas prolíná s prací. Pro nudu není prostor, můj život má docela pevný řád – dva tři dny v týdnu pracuji na výstavách, což obnáší hlavně shánění financí, zbytek týdne mám klid na výzkum a psaní. A k tomu psaní – vždycky mě pobaví, když se mě někdo s šibalským mrknutím zeptá, jestli se cítím jako umělkyně. Psaní je intelektuální práce, tichá, klidná, koncentrovaná. Tam není prostor pro bohémství, představa, že bych vypila lahev vína a napsala skvělých pár stran románu, je legrační. V takovém stavu bych nenapsala ani čárku. Musím mít čistou hlavu.

Obě vaše profese jsou spojené s uměním. Dá se jimi uživit?

K. T.: Psáním bych se neuživila, Česko je malé, knihy jsou drahé a málokdo je kupuje, navíc teď kolikrát knížky stáhnete zadarmo z internetu... Takže ty tři roky, které nad knihou strávím, se mi nezaplatí. Ve spojení s druhou prací už to jde, ale je to díky tomu, že nemám nadměrné požadavky, děti, ani hypotéku, takže mi to stačí.

REZONUJE VE MNĚ ZEMĚDĚLEC

Překvapilo mě, že jste sokolka. Promiňte, ale pod tímhle označením si představím šedovlasou babičku v úboru...

K. T.: On má Sokol trochu zastaralou propagaci, každý si ho spojí s heslem Tužme se, a to mladé opravdu nebere. Já jsem v tom ale vyrostla, maminka byla cvičitelka a brala mě cvičit s sebou. Jen za komunismu se to u nás v Kuřimi nejmenovalo Sokol, ale Spartak. Teď chodím cvičit do Sokola v Praze. Nejstarší člence je 94 let, chodí tam dvakrát týdně a je neuvěřitelně aktivní. A kdybych ve věku těch nejstarších ještě lítala kolem hrazdy, tak jako moje sestry sokolky, tak budu vážně ráda. Je to hezká tradice.

Stejná jako folklor, ke kterému tíhnete také? Neznám moc třicátníků, kterým by něco říkal.

K. T.: Protože si ho představují jako televizní dechovku v naškrobených krojích. Přitom když přijedete na Moravu, tak tam

je ryzí, i ty nejmenší děti umějí místní tance a písničky. A řada třicátníků hraje v cimbálovkách, jsou v nejrůznějších souborech. Já v sobě poslední roky ty folklorní kořeny oživuji. Říkám tomu, že ve mně rezonuje zemědělec. Narodila jsem se totiž na vesnici na jižní Moravě, chodila jsem do kravína za telaty, doma jsme měli malé hospodářství, prarodiče měli vinohrad. Když se rodiče rozvedli, odstěhovali jsme se do Kuřimi a už jsme tam nejezdili. Ale když jsem jela s kamarádkou do Kopanic a míjely jsme pole, cítila jsem, jak to ve mně pořád žije, jak mi ten pohled dělá dobře. Kamarádka ze mě byla trochu v šoku, protože netušila, co se mnou udělá kus hlíny.

Část vašeho dětství nebyla moc šťastná, vyrůstala jste s otcem alkoholikem. Nevadí vám o tom mluvit?

K. T.: Je to součást mého života. Svěho biologického otce si pamatuji jen jako opilce a násilníka, který pronásledoval a napadal celou rodinu. Maminka se o nás bála tak, že nás radši s mladší sestrou brala na směny do kravína včetně nočních. Mám na tu dobu dost intenzivní vzpomínky. Třeba celá první kapitola v knize o bohyních je jedna z mých nejranějších vzpomínek – otec, sekera a to, co s ním uměl udělat. Na to se nedá zapomenout.

Stýkáte se s ním?

K. T.: Naše vztahy se utnuly rozvodem, tedy v mých šesti letech. Nebyl schopný se o nás starat, tak si nás nebral ani na víkendy. Když mi bylo čtrnáct, chtěla jsem s ním vztah obnovit. Jenže jsem zjistila, že je pozdě. Mezi tím umřel. Sám se zabil.

Předpokládám, že po tom, co jste prožila, máte naopak silný vztah s maminkou. Je to tak?

K. T.: Maminka byla vždycky generál, držela nás zkrátka, všechno muselo být perfektní. Ale brala jsem to, protože jsem věděla, že je to tak dobře, že ten rád potřebuju. Ovšem navzdory té její přisnlosti jsem měla tendence ji ochraňovat, protože jsem viděla, jak ji táta mlátil, tekla jí krev, měla modřiny. Náš vztah se pak ještě utužil po té, co jsme spolu měly havárii v autě. Bylo mi třináct. Zůstaly mi jizvy v obličeji a těžce jsem to nesla, protože jsem si myslela, že budu už navždy zruďa. Mamka měla zase o volant rozražený hrudník a potíže se srdcem. Měsíc jsme spolu ležely v nemocnici. Když se bojíte vzájemně o život, semkne vás to.

V té době už vaše maminka byla znovu vdaná a vy jste měla nejen nového tatínka, ale i dvě starší sestry. Jak jste nesla tuhle změnu?

K. T.: Bylo mi osm a režim naší rodiny se tím úplně změnil. Díky novému tatínkovi jsme měly zájem, se sestrami jsme se rychle sblížily. Samozřejmě to celé neproběhlo bez třenic. V době, kdy jsem dospívala, to bylo několikrát i docela vyhraněné. Ale to bylo hlavně proto, že pro mě bylo těžké akceptovat jeho roli druhého táty – pamatovala

Kateřinu Tučkovou jsme fotili v oblečení značek Debenhams, Promod, H&M, Next a doplňcích Bijou Brigitte.

jsme si až moc dobře svého prvního, ze kterého jsem měla strach, takže jsem se podvědomě bála i jeho. Rozhodla jsem se tehdy, že nikdo v pozici otce mi nebude hýbat životem, a když se pokoušel o výchovu, byly problémy. Vlastně se to vyřešilo až ve chvíli, kdy jsem se v jedenadvaceti odstěhovala. A dneska máme krásné vztahy.

Přestěhovala jste se do Brna, o kterém mluvíte jako o svém srdečním městě. Jak to, že jste nakonec zakotvila v Praze?

K. T.: Protože v Brně bych se jako nezávislá kurátorka neuživila. Navíc v Praze žije i můj přítel. Ale stýská se mi. V Brně mám pořád byt a jezdím tam na víkendy dvakrát třikrát do měsíce.

Takže na Prahu jste si úplně nezvykla?

K. T.: Ani po šesti letech tady nemám žádnou emoční vazbu. Je to pěkné město, žije se mi tady dobře, ale pro mě je to místo spjaté s prací. Nemám tady žádnou partu přátel, s kterou bych šla jen tak na pivo. Tyhle lidi mám právě v Brně.

V Brně jste pořádala rockobály. Co to bylo za akce?

K. T.: Na to ráda vzpomínám. Bylo to na gymplu a s kamarádkou jsme si vždycky pronajaly místní nejlepší rockotěku Favál u brněnského Výstaviště, udělaly jsme promo po školách a večer se tam pak hrála rocková muzika. Byla to docela vyhlášená akce. Domů do Kuřimi jsem se vracela

v noci stopem. Ještě že aspoň tohle rodiče tenkrát nevěděli...

Co jste ještě prováděla?

K. T.: O prázdninách jsem cestovala Evropou. Doma jsem řekla, že jedu na týden ke kamarádce na chatu, a vyrazily jsme do světa. Bylo mi sedmnáct, nebyly ještě mobily, nikdo nemohl zkontrolovat, kde jsem. Procestovaly jsme spoustu míst, byly jsme v Barceloně, v Gdaňsku, nechyběl Berlín, Budapešť, projely jsme celou Itálii.

Nikdy jste se nedostaly do maléru?

K. T.: Moje kamarádka vypadala docela nebezpečně, nosila tehdy kolem krku řetězy. Byla trochu jako Lisbeth od Larssona. Díky ní si na nás nedovolili, a když ano, tak ona byla docela krutá. My jsme si ale hlavně tyhle věci nepřipouštěly. Byly jsme naivní a nadšené, že jedeme k moři, děláme něco, co nesmíme, to přehlušilo všechno.

Kde jste na ty cesty braly peníze?

K. T.: Vyjely jsme s naškudlenou tisícovkou, víc jsme nepotřebovaly. V ruksaku jsme měly paštiku a půlku chleba, a lidi, kteří nás vzali na stop, nás kolikrát pozvali ke stánkům na párek nebo nám dali nějaké drobné. Spaly jsme ve spacácích na mořské pláži. Do konce gymplu jsme cestovaly jako

..... ●●●●●
TO, ŽE ZAČNU PSÁT NOVOU KNIHU, JE PRO PŘÍTELE ČERNÁ MŮRA. OD TÉ CHVÍLE JSEM NEPOUŽITELNÁ.
 ●●●●●

panny, nemusely jsme při tom cestování poskytovat žádné služby – to aby si to někdo nevykládal jinak, než to myslím (*smích*).

Kdy tohle vaše cestování prasklo?

K. T.: Mamce jsem to řekla teprve před pár lety. Byla dost překvapená. Nevěděly totiž o tom ani sestry, opravdu jsme to s kamarádkou držely pod pokličkou, aby se na to nepřišlo.

Váš přítel má patnáctiletou dceru. Měla byste pro ni pochopení, kdyby se pouštěla do stejných akcí?

K. T.: Já asi ano, ale on určitě ne. Na druhou stranu, proč by to dělala? Já jsem v půlce 90. let skutečně objevovala svět, po revoluci jsme se s rodiči dostali leda tak do Chorvatska pod stan. Dnešní děti mají v patnácti sjezděnou Evropu a partnerova dcera byla dokonce několikrát sama na jazykových pobytech ve Francii. Cestování na tajno už není lákadlo.

Jaká jste macecha?

K. T.: Po počátečních potížích máme normální vztah. Přítel má ve střídavé péči ještě osmiletého syna, ten mi říká maceško a má mě rád – dokud ovšem nezačne hrát Michael Jackson. To pak jeho srdce patří výhradně jemu. Díky tomu, že jsem si situaci, splácané rodiny zažila, vím, že tyhle věci chtějí čas. Nepomůže tomu ani přílišná aktivita, ani vyhýbání se.

Přítel je z oboru?

K. T.: Je galerista. Potkali jsme se na vernisáži galerie, kde jsem kdysi pracovala.

Neděsí se, až začnete psát další knihu? Že zase bude mít problémy dostat se domů?

K. T.: Je to jeho noční můra. Ví, že od té chvíle jsem nepoužitelná, a navíc všechny moje prožitky, které sbírám před psaním, musí prožívat se mnou. A občas přitom špačkuje. Ale to se nedá nic dělat, patří to k životu se spisovatelkou. ● kristina.komurkova@mfdnes.cz

INZERCE ▼

Její život
 v 5 obrazech

1. S maminkou a sestrou
2. Stopem po Evropě
3. První ročník ceny ARSkontakt
4. Surfačka na Novomlýnské nádrži
5. S přítelem a jeho dětmi

